

De Phoeniciërs

De Phoeniciërs zijn voor West-Europa van het grootste belang geweest. Phoeniciërs woonden in het huidige Libanon en beheersten met handelsvaart de Middellandse-Zee vooral tussen 1200 en 800 voor Christus. Hun belangrijkste steden waren Tyrus en Sidon. De Phoeniciërs hadden uit pictogrammen (tekeningen) een schrift ontwikkeld, dat ze op hun handelsreizen naar de Griekse wereld brachten. Die Grieken woonden toen ook op wat nu de kust van Turkije is, maar toen Asia heette. De steden op die kusten en op de eilanden voor die kusten zagen het belang van het schrift in en namen het over. Iedere stad nam het op zijn eigen manier over. Het gevolg was dat een karakter (een letterteken) in verschillende poleis (stadstaten), of gebieden een andere waarde kon hebben. Zo is de letter H in het Atheense alfabet, of het midden-Griekse alfabet een èta en in het West-Griekse alfabet een h-klank.

Oud-Phoenicisch				Klassiek Grieks	
letter	klank	naam		letter	naam
𐤀	'	'aleph	"os"	Α	alfa
𐤁	b	beth	"huis"	Β	beta
𐤂	g	gimel	"kameel"	Γ	gamma
𐤃	d	daleth	"deur"	Δ	delta
𐤄	h	hè		Ε	epsilon
𐤅	z	zain	"wapen"	Ζ	zèta
𐤆	h	heth		Η	èta
𐤇	t	thet		Θ	thèta
𐤈	k	kaph	"handpalm"	Κ	kappa

bron 2

Het ontstaan van Carthago

Om hun zeevaart over de grote Middellandse Zee mogelijk te maken, moesten de Phoeniciërs overal langs de kust stopplaatsen aanleggen. Immers, de schepen uit die tijd waren niet echt zeewaardig en zeker niet waterdicht. Men kende geen lak en men breeuwde⁴ de schepen ook nog niet. Men liet de schepen op de kusten drogen, zodat ze licht waren. Ze waren ook van licht

⁴ Breeuwen, kalfaten of kalefateren is een techniek waarbij de kieren tussen de gangen van de huid of tussen de planken van het bovendek van een schip worden dichtgemaakt met behulp van werk (uitgeplozen touw van een natuurlijke vezel, meestal hennep) en pek of teer dat gewonnen werd uit harshoudende bomen, zoals de grove den (*Pinus sylvestris*)

pijnboomhout gemaakt. Om te varen wachtten de Romeinen gunstige winden af, want ze konden nog niet laveren (zigzaggend tegen de wind in varen). Om zich te verplaatsen gebruikten ze dus de wind en als het moest, werd er geroeid. Voor de veiligheid voer men langs de kust en was men gedwongen 's nachts aan land te gaan, niet alleen om de schepen te laten drogen, maar ook omdat men niet de gevaarlijke klippen in de nacht kon zien. Een paar van deze overnachtingsplaatsen zijn teruggevonden. Eens om de zoveel kilometer had men behoefte aan een plaats, waar men niet alleen kon ankeren, maar ook water en eten kon inslaan en de schepen kon repareren. Zo is 800 voor Christus Carthago ontstaan. Deze stad lag op de route naar Spanje. Je begrijpt dat zo'n reis erg lang duurde en dat er onderweg een plaats moest zijn die alles te bieden had. De reis naar Spanje en terug duurde zeker twee vaarseizoenen. Tussen oktober en maart werd er niet gevaren: te woest weer. Door het belang van Carthago en ook door de grote afstand tot de moederstad Tyrus ontwikkelde de stad zich tot een machtige zelfstandige handelsstad, die uiteindelijk het hele westen van de Middellandse Zee op handelsgebied in zijn macht kreeg. Dit leidde wel geregeld tot oorlogen, eerst met de Grieken, die vooral met het oosten handelden, maar die ook veel steden in Italië en op Sicilië hadden en zelfs in het zuiden van Frankrijk. Later kwamen de Carthagers in botsing met de Romeinen.

Reconstructie van het latere Carthago van Hannibal

Opdracht 20

1. Zoek op internet op waar de Grieken in de oudheid woonden en teken dat op onderstaande kaart.

bron 3

2. Het alfabet is oorspronkelijk een verzameling pictogrammen. Verklaar op grond van bron 2 de relatie tussen tekening en de oorspronkelijke betekenis van de letters alfa, bèta, gamma, delta en kappa.
3. Hieronder zie je een reconstructie van een Grieks schip en een modern zeilschip. Bestudeer de beide schepen en verklaar, waarom men in de oudheid niet kon laveren (zigzaggend tegen de wind invaren).

bron 4

4. Volgens de mythe bezoekt Aeneas kort na de Trojaanse oorlog Carthago, maar dat is onmogelijk. Waarom?